

Invloed van perfectionisme op het verloop van het chronische- vermoeidheids- syndroom

Waarom dit onderzoek? Het chronischevermoeidheidssyndroom (CVS) wordt voornamelijk gekarakteriseerd door medisch onverklaarde, aanhoudende vermoeidheid en verspreide pijnklachten. Steeds meer onderzoek wijst erop dat CVS het best begrepen kan worden als een stressgerelateerde aandoening. De persoonlijkheidsdimensie van zelfkritisch (of maladaptief) perfectionisme, gekenmerkt door het stellen van hoge eisen aan zichzelf en overdreven zelfkritiek, lijkt bij een aanzienlijk deel van de patiënten met CVS een belangrijke voedingsbodem te zijn voor chronische stress. Tot op heden bestaan er echter geen studies waarin men de relatie tussen zelfkritisch perfectionisme en CVS heeft onderzocht in de context van het dagelijks leven. Bovendien is het niet duidelijk of zelfkritisch perfectionisme eenzelfde impact heeft op zowel vermoeidheid als pijn. Dergelijke inzichten kunnen directe implicaties hebben voor de behandeling van CVS.

Onderzoeksvragen Hebben vermoeidheid en pijn een vergelijkbaar verloop bij CVS? En voorspelt zelfkritisch perfectionisme dagelijkse niveaus van vermoeidheid en pijn?

Hoe werd dit onderzocht? Deze onderzoeksvragen werden onderzocht met een gestructureerde dagboekmethode waarbij aan patiënten met de diagnose CVS (n = 90) werd gevraagd om elke dag gedurende 14 dagen niveaus van vermoeidheid, pijn en depressie bij te houden. Hierbij werd gebruikgemaakt van visuele-analogue schalen (VAS) met een bereik van 0 (afwezig) tot 100 (in sterke mate aanwezig). Voorafgaand aan deze opdracht vulden de deelnemers een gevalideerde zelfrapportagelijst in als meting van zelfkritisch perfectionisme.

Belangrijkste resultaten Ondanks een sterke samenhang tussen beide symptomen, toonden de resultaten een verschillend verloop voor pijn en vermoeidheid. Vermoeidheid toonde sterke fluctuaties over de 14 dagen. Pijn daarentegen was stabiel over de tijd, maar vertoonde meer uitgesproken interindividuele verschillen. Conform onze verwachtingen vonden we een prospectief verband tussen zelfkritisch perfectionisme en dagelijkse niveaus van vermoeidheid en pijn, ook na correctie voor demografische variabelen en ernst van depressie. Zelfkritisch perfectionisme voorspelde hogere niveaus van vermoeidheid en pijn over de 14 dagen en lijkt dus het verloop van de aandoening mee te bepalen.

Consequenties voor de praktijk Zelfkritisch perfectionisme kan bij een deel van patiënten met CVS een belangrijk aangrijppingspunt zijn in de behandeling. Zowel vanuit cognitief-gedragsma-

tige als psychodynamische hoek bestaan er therapeutische methoden gericht op zelfkritisch perfectionisme, die geïntegreerd kunnen worden in bestaande behandelprogramma's voor CVS.

LITERATUUR

Kempke S, Luyten P, Claes S, Goossens L, Bekaert P, Van Wambeke P, Van Houdenhove B. Self-critical perfectionism and its relationship to fatigue and pain in the daily flow of life in patients with chronic fatigue syndrome. *Psychol Med* 2012; doi: 10.1017/S0033291712001936.

AUTEUR

STEFAN KEMPKE

stefan.kempke@ppw.kuleuven.be